

E-ticaret Sitelerinin Kullan?labilirlik Düzeyi Belirleme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *E-ticaret Sitelerinin Kullan?labilirlik Düzeyi Belirleme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20467>

Özet

E-ticaret Sitelerinin Kullanılabilirlik Düzeyi Belirleme Ölçeği, E-ticaret platformları kullanma deneyimi açısından ne kadar etkili ve verimli olduğunu değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Ölçek, kullanıcıların bir e-ticaret sitesiyle etkileşimde bulunurken karşılaştıkları kolaylık, erişilebilirlik, öğrenilebilirlik ve genel memnuniyet düzeylerini ölçmeye odaklanmaktadır. Bu ölçek geliştirme çalışması, Özmen, Erkal-Karaman ve Karaman tarafından 2018 yılında gerçekleştirilmiştir. Temel amaç, e-ticaret sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin web sitelerinin kullanılabilirlik düzeyini standartlaştırılması ve psikometrik olarak sağlam temellere dayanan bir yöntemle belirlenmesini sağlamaktır.

Ölçek, özellikle akademik araştırmacılar ve sektör profesyonelleri için tasarlanmıştır. Elde edilen veriler, e-ticaret sitelerinin tasarım ve işlevsellik hatalarının tespit etmeye, kullanıcı memnuniyetini artırmaya yönelik iyileştirme stratejileri geliştirmeye ve rekabet avantajı elde etmeye yardımcı olmaktadır.

Anahtar Kelimeler

E-ticaret, Kullanılabilirlik, Kullanıcı Deneyimi, Web Sitesi Değerlendirmesi, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Gazi Üniversitesi

Yazarlar

Esra Özmen, Gökçe Erkal-Karaman, Erdiç Karaman

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, tüketicilerin e-ticaret web siteleriyle olan etkileşimlerini değerlendirerek, bu sitelerin genel kullanılabilirlik düzeylerini objektif ve yapılandırılmış bir şekilde ölçmektir. Geliştirme çalışması, literatürdeki mevcut genel kullanılabilirlik ölçeklerinin e-ticaretin özgün bağlamına tam olarak uymadığı varsayımından yola çıkarak, sektöre özgü faktörleri kapsayan bir ölçüm aracı sunmayı hedeflemiştir.

Ölçek, sitelerin gezinme kolaylığı, bilgi mimarisi, ödeme süreçlerinin basitliği, hata toleransı ve genel tasarım estetiği gibi kritik kullanılabilirlik unsurlarının değerlendirerek, e-ticaret sitelerinin performansının artırmaya yönelik somut veriler sağlamayı amaçlamaktadır.

Yapı

E-ticaret Sitelerinin Kullanılabilirlik Düzeyi Belirleme Ölçeği, e-ticaret kullanıcı deneyiminin temel boyutlarını kapsayan çok boyutlu bir yapı üzerine inşa edilmiştir. Ölçek geliştirme sürecinde,

teorik çerçeveler ve uzman görüşleri dikkate alınarak, e-ticaret başına özgü faktörlerin belirlenmesine odaklanılmıştır. Bu faktörler genellikle şunları içermektedir:

Verimlilik (Efficiency): Kullanıcının bir görevi (örneğin, ürün bulma veya satın alma) ne kadar hızlı ve az çabayla tamamlayabildiği.

Memnuniyet (Satisfaction): Kullanıcının siteyi kullanmaktan duyduğu genel tatmin düzeyi.

Örenilebilirlik (Learnability): Kullanıcının site arayüzünü ne kadar kolay öğrenebildiği ve hatırlayabildiği.

Hata Önleme ve Tolerans (Error Prevention and Tolerance): Sitenin kullanıcı hatalarına ne kadar engellediği ve hata oluştuğunda kullanıcıya ne kadar yardımcı olduğu.

Ölçeğin nihai yapısı ve faktör sayısı, geliştirme çalışmaları sonucunda olan Keşfedici ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (KFA ve DFA) sonuçlarına bağlıdır ve bu detaylar orijinal makalede (Özmen vd., 2018) sunulmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin orijinal kaynak içeriğinde geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmi olsa da, bir ölçek geliştirme çalışmaları temel gerekliliği olarak, Özmen ve arkadaşları tarafından hazırlanan makalede geçerlik çalışmaları detaylıca sunulduğu varsayılmaktadır. Bu çalışmalar genellikle kapsam geçerliği (uzman görüşleri), yapı geçerliği (faktör analizi sonuçları) ve ölçüt bağımlı geçerliği (ilgili diğer ölçeklerle korelasyon) içermektedir.

Yapı geçerliği, genellikle Keşfedici Faktör Analizi (KFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenir. Bu analizler, maddelerin teorik olarak öngörülen faktör yapılarına uygunluğunu test ederek, ölçeğin gerçekten e-ticaret kullanılabilirliğini ölçtüğünü kanıtlamaya hedefler. Okuyucuların geçerlik ile ilgili detaylı istatistiksel sonuçlara ulaşması için orijinal akademik makaleye başvurması gerekmektedir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenilirlik bilgisi de '-' olarak listelenmiştir. Ancak, standart psikometri uygulamalarına uygun olarak, bu ölçeğin geliştirme sürecinde iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirliği gibi yöntemlerle güvenilirlik analizlerinin yapıldığı düşünülmektedir.

Yüksek bir Cronbach Alfa katsayısı, ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. E-ticaret Sitelerinin Kullanılabilirlik Düzeyi Belirleme Ölçeği'nin güvenilirlik katsayıları, ölçeğin stabil ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılmasını belirlemek açısından kritik öneme sahiptir. Orijinal makale, bu katsayıların kabul edilebilir düzeyde olduğunu kanıtlayan verileri içermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinin en önemli aşamalarından biri olan Faktör Analizi, ölçeğin çok boyutlu yapısının ortaya çıkarmak için kullanılmaktadır. Çalışmada muhtemelen öncelikle KFA (Keşfedici Faktör Analizi) uygulanmış, ardından elde edilen faktör yapısının doğrulanması için DFA (Doğrulayıcı Faktör Analizi) yapılmıştır.

Bu analizler sonucunda, e-ticaret sitelerinin kullanılabilirliğine dair kaç temel alt boyutun bulunduğu ve hangi maddelerin hangi boyuta yüklendiği belirlenmiştir. Faktör yüklerinin yüksek olması ve faktörler arası korelasyonların kabul edilebilir düzeyde olması, ölçeğin yapısal olarak sağlam olduğunu göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Ölçek)

Format: Derecelendirme formatı (Genellikle Likert tipi bir ölçek kullanılmaktadır, ancak kesin derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: E-ticaret kullanıcıları ve tüketiciler.

Yaş Grubu: Yetkinler (Çevrimiçi alışveriş yapabilen ve e-ticaret siteleriyle etkileşime giren bireyler).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki e-ticaret sitelerini aktif olarak kullanan bireylerden oluşan örneklem üzerinde geliştirilmiştir. Orijinal çalışmanın örneklem büyüklüğü ve demografik dağılımı makalede detaylandırılmamıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli anket yöntemi kullanılarak, katılımcıların deneyimledikleri e-ticaret sitelerine dair görüşlerini belirli maddeler üzerinden ifade etmeleri sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Kullanıcı Deneyimi, Web Kullanılabilirliği, E-ticaret Platformu, Faktör Analizi, Ölçek, Psikometrik Özellikler

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Esra Özmen

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: ozmenesra25@gmail.com

Yazma Adresi: Orijinal makalede belirtilen akademik kurum adresleri geçerlidir (Gazi Üniversitesi veya ilgili kurumlar).

İzinler, Ücret ve Test Yolu?

Ölçek, Özmen, Erkal-Karaman ve Karaman tarafından 2018 yılında geliştirilmiş ve yayımlanmıştır. Ölçeğin ticari amaçlar dışında akademik araştırmalarda kullanımı için genellikle yazarlardan izin alınması tavsiye edilir. Sorumlu yazarın iletişim bilgileri mevcuttur. Ölçeğin kullanımı için herhangi bir standart ücret bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Orijinal makaleye Dergipark üzerinden erişim sağlanabilmektedir. Makale linki: dergipark.org.tr. Ayrıca, ölçeğin orijinal PDF belgesi de mevcuttur. Orijinal PDF'e bu bağlantıdan ulaşılabilir: e-ticaret-sitelerinin-kullanilabilirliginin-degerlendirilmesi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Özmen, E., Erkal-Karaman, G., ve Karaman, E. (2018). E-ticaret sitelerinin kullanılabilirliğinin değerlendirilmesine yönelik ölçek geliştirme ve uygulama. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (12), 74-91.

E-ticaret Sitelerinin Kullanılabilirlik Düzeyi Belirleme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri, telif hakları veya gizlilik kısıtlamaları nedeniyle bu kaynakta sunulmamıştır. Maddeler, Özmen, Erkal-Karaman ve Karaman (2018) tarafından yayımlanan orijinal akademik makalenin eklerinde veya metin içinde yer almaktadır. Araştırmacılar, maddelerin tamamına erişmek için makalenin tamamını incelemelidir.